

Herbegrenzingsverzoek Natuurnetwerk Brabant

Plangebied: Klimaatrobuust beekdal Sint-Oedenrode

Aan: S. Groot (BWZ ingenieurs)
Van: M.J.A. van der Neut & K.J. van Veen (Ecoresult B.V.)
Kopie: D. Eijsackers (Ecoresult B.V.)
Datum: 26-01-2022
Versie: 04
Ons kenmerk: NER20211124v04

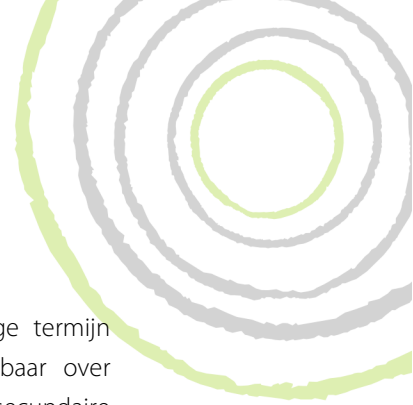
1 Aanleiding

In opdracht van BWZ ingenieurs heeft Ecoresult B.V. een toetsing uitgevoerd voor het herbegrenzingsverzoek van NNB gebieden, ecologische verbindingzone en leefgebied voor beschermde soorten binnen het project Klimaatrobuust beekdal Sint-Oedenrode.

In 2020 heeft Ecoresult B.V. op basis van het destijds meest recente ontwerp eerder uitgewerkt welke oppervlakten aan NNB er door de ingreep (tijdelijk) verloren zou gaan en op welke wijze dit binnen het mogelijk te compenseren was¹. Mede op basis van dit document is in de tussentijd het definitief ontwerp opgesteld. Hierin zijn ten opzichte van het eerder getoetste ontwerp meerdere wijzigingen aangebracht en is de inrichting verder geconcretiseerd. Voorliggende notitie betreft deels een herbeoordeling van voorgaande notitie op basis van het definitief ontwerp mede als een nadere uitwerking van de beoogde doelen. Voorliggende notitie geeft antwoord op de volgende vragen:

- Overzicht van te compenseren natuurwaarden welke als gevolg van de inrichting conform het definitieve ontwerp zullen worden aangetast of verdwijnen:
 - beheertypen en hun oppervlakte.
 - oppervlakte en kwaliteit van leefgebied van beschermde soorten.
- Uitwerking van resulterende natuurwaarden die in het gebied tot ontwikkeling kunnen komen op basis van het definitieve ontwerp:
 - nieuwe en bestaande (blijvende) beheertypen, oppervlakte, kwaliteit en begrenzing daarvan.
 - overzicht van doelsoorten (waaronder de betreffende beschermde soorten) waarvoor dit een geschikt leefgebied zal opleveren.

¹ Van Veen, 2020

Geen onderdeel van voorliggende rapportage zijn de ambities die op lange termijn gerealiseerd kunnen worden. Hiervoor zijn onvoldoende gegevens beschikbaar over grondwaterstanden, voedselrijkdom van het water, specifiek beheer of overige secundaire invloeden. Dit dient door de opdrachtgever in een later stadium nader gespecificeerd te worden.

Binnen het plangebied wordt de Dommel verbreed en worden de kades aangepast. Binnen het stroomgebied wordt daarnaast een ecologische verbindingszone gerealiseerd. Door de werkzaamheden aan de Dommel wordt een deel van de naastgelegen functies en infrastructuur heringericht om zowel ruimte te bieden aan de veranderingen van het stroombed als het optimaliseren van de naastgelegen functies. Binnen deze begrenzing zijn onderdelen van het NNB aanwezig. De begrenzing van het NNB zal op meerdere locaties wijzigen en/of zal de functie veranderen. Dit rapport gaat in op de wijzigingen die plaats vinden binnen de huidige begrenzing van het NNB. Binnen dit rapport wordt tevens de uitwerking van de EVZ meegenomen. Er wordt nader uitgewerkt welke maatregelen getroffen kunnen worden om invulling te geven aan een gewenste inrichting voort de doelsoorten, rekening houdend met de huidige aanwezige beheertypen en benodigde mitigatie/compensatie, de natuurdoelstellingen voor dit sub-gebied van het Dommeldal zoals gesteld in het Natuurbeheerplan en mitigatie voor onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten waaronder iepenpage.

2 Natuurbeheertypen

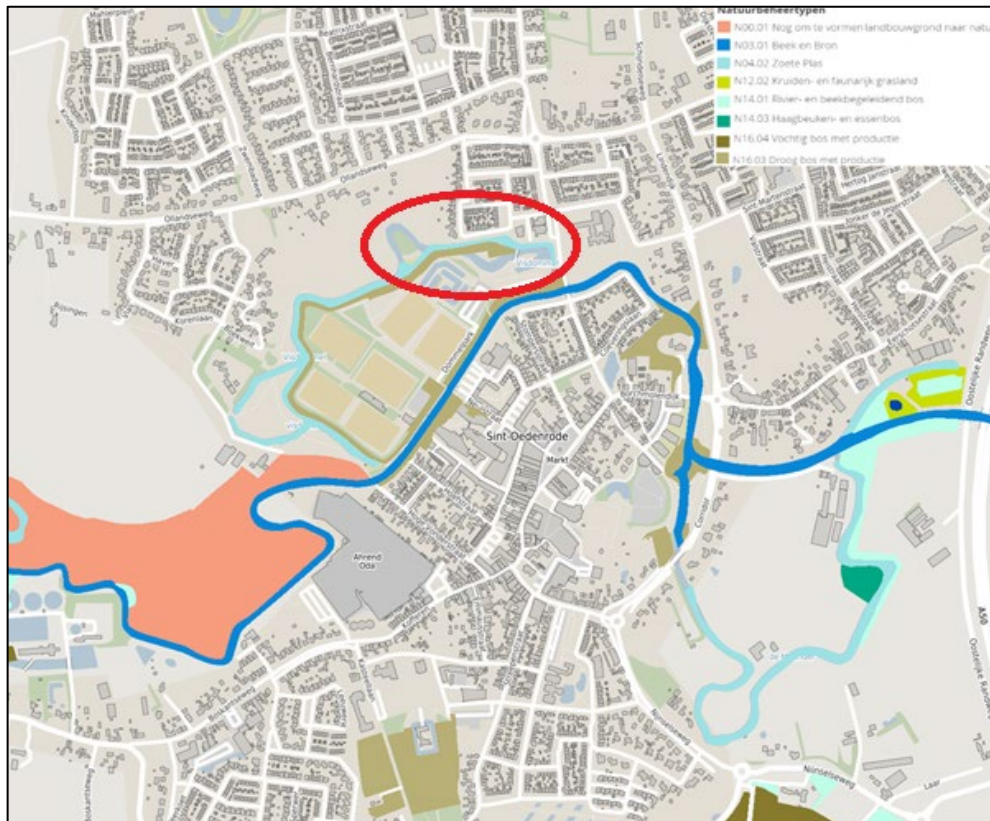
2.1 Bestaande situatie NNB

Het grootste deel van het plangebied ligt binnen het Natuurnetwerk Brabant (in de vervolgttekst aangeduid als NNB). Binnen het plangebied zijn zes natuurbeheertypen aanwezig (zie Figuur 1). Dit zijn:

- N00.01: Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur. Dit betreft hoofdzakelijk de agrarische percelen langs de westzijde van het plangebied. Deze zijn in de huidige situatie beheert als agrarisch weidevogelgebieden en als extensief graasgebied voor koeien.
- N03.01: Beek en Bron. Dit betreft de hoofdstroom van de Dommel.
- N04.02: Zoete Plas. Dit betreft de zijarm van de Dommel 't Laar aan de oostzijde van het plangebied.
- N12.02: Kruiden- en faunairijk grasland. Dit betreft de graslanden ten zuiden van de zijarm 't Laar.
- N14.01: Rivier- en beekbegeleidend bos. Dit betreft de bomen en bosschages langs de noordoever van de afgesloten arm rondom het sportpark de Neul, de bosschages rondom de zijarm 't Laar en een klein deel langs de westgrens van het plangebied.
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos. Dit betreft de bosschage tussen de Corridor in het westen en de Rijksweg A50 in het oosten halverwege meander 't Laar.

- N16.03: Droog bos met productie. Dit betreft de zuidoever van de afgesloten zijarm rondom sportpark de Neul, de bomenrijen en bosschages langs het Dommelpark en de bosschages ten noorden van de Hambrug.
- N16.04 Vochtig bos met productie. Dit beheertype is enkel aanwezig nabij de RWZI Sint-Oedenrode aan de westgrens van het plangebied.

Een gedeelte van de begrenzing in Figuur 1 (rode cirkel) komt niet overeen met de huidige situatie. De stroken Droog bos met productie en Zoete plas ten noorden van de sportvelden liggen in de huidige situatie anders dan aangegeven. Dit is een gevolg van de in het verleden uitgevoerde maatregelen in het kader van de herinrichting van het Dommelpark door de gemeente Sint-Oedenrode. In overleg met de provincie Noord-Brabant is besloten deze correctie mee te nemen in het herbegrenzingsverzoek. Hier wordt later in dit hoofdstuk verder op ingegaan (paragraaf 2.4).

Figuur 1: Binnen het werkgebied gelegen natuurbeheertypen. Bron: <https://kaartbank.brabant.nl>

2.2 Nieuwe situatie NNB

Door BWZ ingenieurs is het Ontwerp versie D2.0 gemaakt en zijn de shapefiles met de ingetekende groenstructuren en locaties met werkzaamheden geleverd. Op basis van deze werkzaamheden en nieuw ingetekende groenstructuren, de ligging hiervan binnen het plan en het (voor zover bekend) gevoerde beheer is een analyse gemaakt van de mogelijke mitigatie van verschillende beheertypen en hun oppervlakten.

N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur

Dit betreft hoofdzakelijk de agrarische percelen langs de westzijde van het plangebied. Er vinden op voorhand geen negatieve effecten plaats op de kwaliteit of oppervlakte van dit beheertype. Binnen het definitief ontwerp wordt deze grond deels ingericht als natuur in het nieuwe stroombed en zal daarmee een aangewezen beheertype krijgen.

N03.01 Beek en bron

Dit betreft de hoofdstroom van de Dommel. Dit beheertype zal door de werkzaamheden op voorhand niet significant worden aangetast. Het stroombed wordt aangepast maar er vinden verder geen wezenlijke veranderingen plaats. Negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van dit beheertype zijn derhalve uitgesloten. Wel wordt in overleg met het waterschap aanbevolen het beheertype N04.02 Zoete plas van de meander 't Laar te veranderen naar N03.01 Beek en bron. Deze meander vormt namelijk de hoofdstroom van de Dommel. Het areaal N03.01 neemt dus toe ten behoeve van N04.02.

N04.02 Zoete plas

Dit betreft in de nieuwe situatie de afgesloten zijarm De Neul nabij het sportpark en een kleine afgesloten zijarm nabij de Knoptoren aan de oostzijde van het plangebied. Werkzaamheden die hier plaats gaan vinden betreffen baggerwerkzaamheden en het aanbrengen van enkele nieuwe bruggen en een paaiplaats voor vissen. Negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van dit beheertype zijn derhalve uitgesloten. Zoals hierboven vermeld wordt het aanbevolen het beheertype van meander 't Laar te veranderen van N04.02 Zoete plas naar N03.01 Beek en bron. Het areaal N04.02 neemt dus af ten behoeve van N03.01.

N05.01 Dynamisch moeras

Dit beheertype is in de huidige situatie niet aanwezig in het plangebied. Negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van dit beheertype zijn derhalve uitgesloten. De verwachting is dat dit beheertype zich zal ontwikkelen langs de directe oever van de hoofdstroom in de vorm van rietruigte. Inundatie van dit deel van het winterbed wordt circa vijf keer per jaar voorzien, waardoor dit waarschijnlijk een relatief permanent natte standplaats zal zijn. Indien hier gedurende een groot deel van het voorjaar, zomer en najaar een hoog opgaande rietvegetatie met ruigte en kruiden aanwezig is met een hoge vochtigheid (ook in de zomer) kan dit voldoen aan het beheertype N05.01 Dynamisch moeras.

N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland

Werkzaamheden binnen dit beheertype vinden enkel plaats aan de oostzijde van 't Laar nabij de Rijksweg A50 door de aanleg van een nevengeul tussen de stroomarme zijgeul en de hoofdstroom. Hier zal derhalve een klein gedeelte N12.02 verdwijnen ten behoeve van de genoemde nevengeul. Dit verlies wordt echter ruimschoots gecompenseerd door de ontwikkeling van nieuw N12.02 in het winterbed van de Dommel (mits goed beheerd) nabij Sportpark de Neul. Gezien de huidige gradiënt in het winterbed en de verwachte inundatie zal de hier aanwezige vegetatie gerekend kunnen worden tot het beheertype N12.02. Op locaties waar het talud flauw verloopt en de standplaats nat genoeg is zou op termijn mogelijk een vegetatie behorende tot dotterbloemhooiland tot ontwikkeling kunnen komen. Dit betreft een onderdeel van het beheertype N10.02 Vochtig hooiland. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn ten zuiden van het Cathalijnepad waar in de nieuwe situatie het winterbed een breedte van 25 meter kent. Omdat niet zeker is of de omstandigheden voor dit beheertype gehaald kunnen worden en het stroombed volledig herontwikkeld opgeleverd wordt, worden de potentieel aanwezige vegetaties voornamelijk gerekend tot het beheertype N12.02. De kleinere snippers gelegen aan paden en ter plaatse van het parkeerterrein worden niet in voorgaande meegerekend. Het beheertype komt hiermee nagenoeg volledig te liggen in het winterbed van de nieuwe inrichting en deels rondom de helofytenfilter ten oosten van het sportpark.

Beheer zal plaats vinden voor het winterseizoen om het winterbed "schoon" te maken voor peilfluctuaties. Een oppervlakte van maximaal 25% zal binnen het winterbed bestaan uit overwinterende vegetaties die in het najaar niet mee gemaaid worden.

N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos

Werkzaamheden binnen dit beheertype vinden enkel plaats aan de oostzijde van 't Laar door de aanleg van een nevengeul tussen de stroomarme zijgeul en de hoofdstroom. Hier zal derhalve een klein gedeelte N14.01 verdwijnen. In de effectbeoordeling (paragraaf 14.01) zal hier dieper op in worden gegaan.

N14.03 Haagebeuken- en essenbos

Binnen dit beheertype vinden geen werkzaamheden plaats. Dit beheertype blijft derhalve ongewijzigd.

N16.03 Droog bos met productie

Ten behoeve van de herprofilering van de Dommel zullen de bosschages met beheertype N16.03 rondom het sportpark verdwijnen. Dit verlies wordt elders in het plan gedeeltelijk gecompenseerd door de aanplant van struiken en bomen rond het helofytenfilter, zie voor details paragraaf 2.3.

N16.04 Vochtig bos met productie

Binnen dit beheertype vinden geen werkzaamheden plaats. Dit beheertype blijft derhalve ongewijzigd.

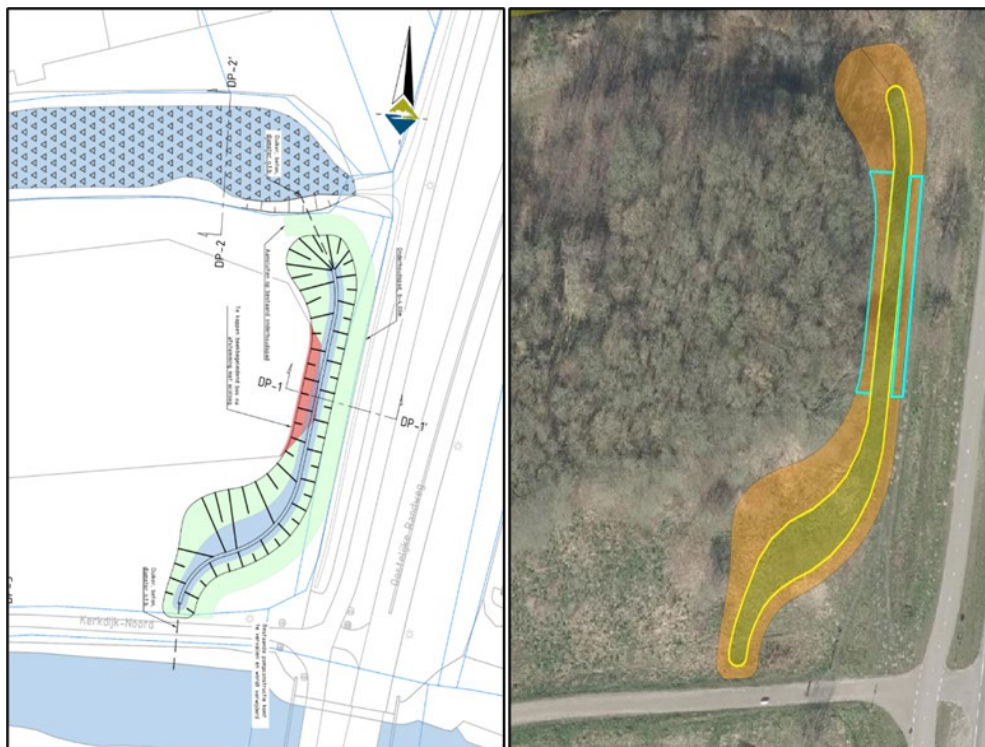

Voor beheertypen waarbij daadwerkelijk een significante afname van oppervlak door de werkzaamheden wordt bewerkstelligd is hieronder een nadere uiteenzetting gegeven. Het gaat daarbij om de volgende beheertypen: N14.01 en N16.03.

2.3 Effectbeoordeling N14.01 en N16.03

N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos

Door de werkzaamheden wordt een oppervlakte van circa 240 m² weggenomen aan de rand van de bosschage bij T Laar (zie Figuur 2). De werkzaamheden betreffen een nevengeul met vaste duiker. In het ontwerp (versie D2.0) staan geen nieuwe vegetatiestructuren ingetekend die tot dit beheertype kunnen worden gerekend.

Figuur 2. Links de werkzaamheden volgens het ontwerp D2.0 en rechts het daardoor te verwijderen N14.01 met lichtblauw aangegeven. De daadwerkelijke nevengeul is hier geel omlijnd.

N16.03 Droog bos met productie

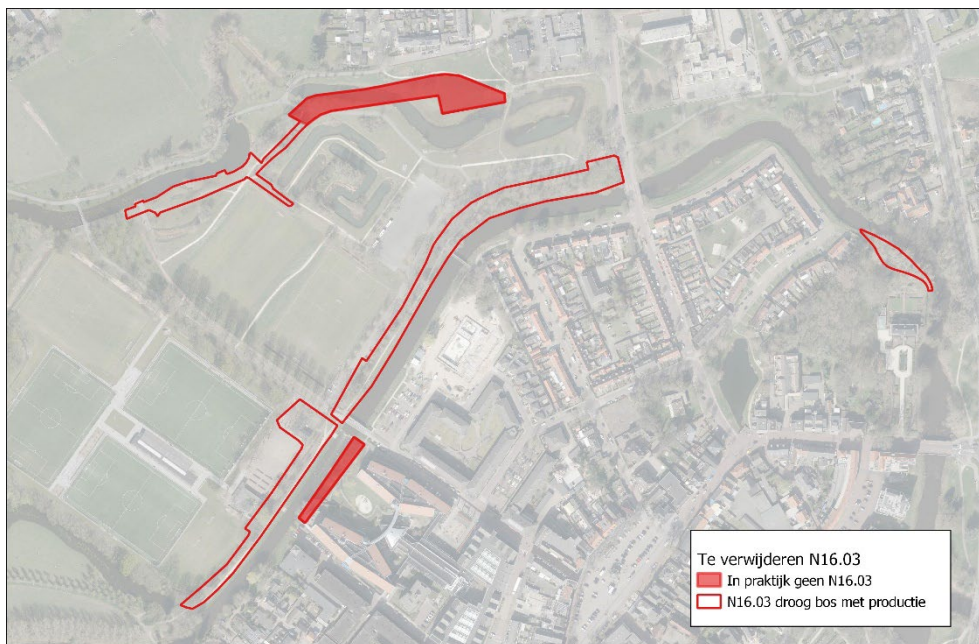
Door de ontwikkelingen binnen het project wordt een oppervlakte van 18.099,58 m² aan N16.03 Droog bos met productie weggenomen (zie Figuur 3). Ten gevolge van de werkzaamheden zal een groot gedeelte van deze oppervlakte echter worden ingevuld met het beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijck grasland. Dit geldt bijvoorbeeld voor de bosschage ten noorden van Huize De Kolk.

Het verlies aan beheertype N16.03 wordt gedeeltelijk gecompenseerd door het aanplanten van 1691,58 m² struweel en bos rondom de helofytenfilter ten noorden van de sportvelden (zie Figuur 4). Deze structuren kunnen aangewezen worden als N16.03. Een exacte inrichting

hiervan is nog niet bekend. De ontwikkeltijd van deze structuren bedraagt, gezien de volledige nieuwe aanplant, waarschijnlijk ten minste 5-10 jaar voordat dit dichtere structuren zullen zijn.

Verder behoort een deel van het te verwijderen beheertype N16.03 in de praktijk niet tot dit beheertype. Hier liggen in de huidige situatie geen bosschages of struwelen die als zodanig aangemerkt kunnen worden, zie Figuur 3. Het wordt dan ook aanbevolen om ook deze structuren te verwijderen.

Figuur 4. Te verwijderen N16.03 in het plangebied. Tevens is aangegeven waar deze aanwijzing niet klopt met de praktijk.

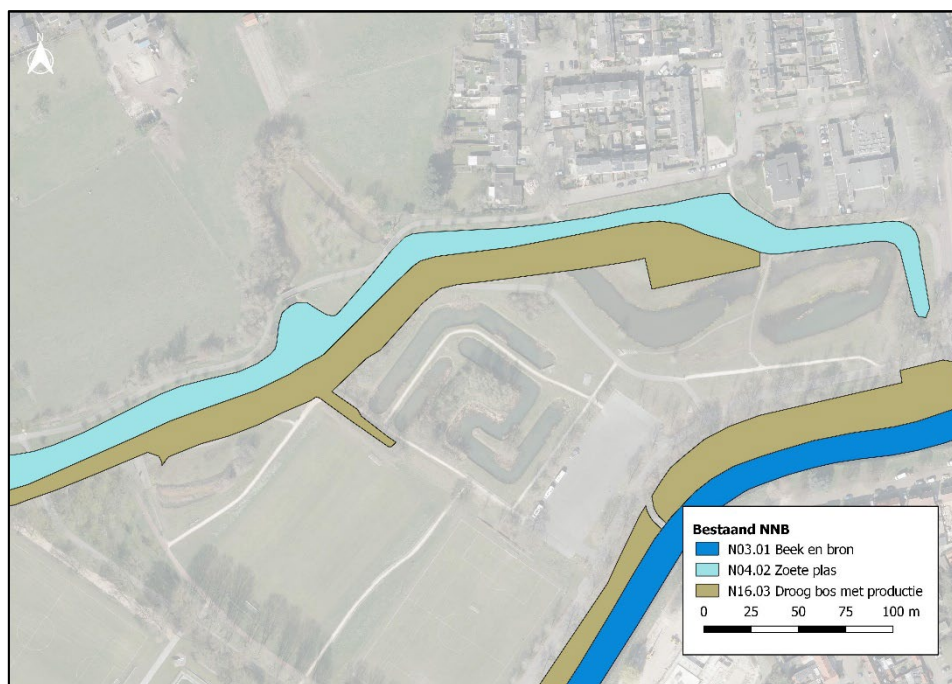

Figuur 3. Struwelen en kleine bosschages rondom de helofytenfilter in het ontwerp versie D2.0.

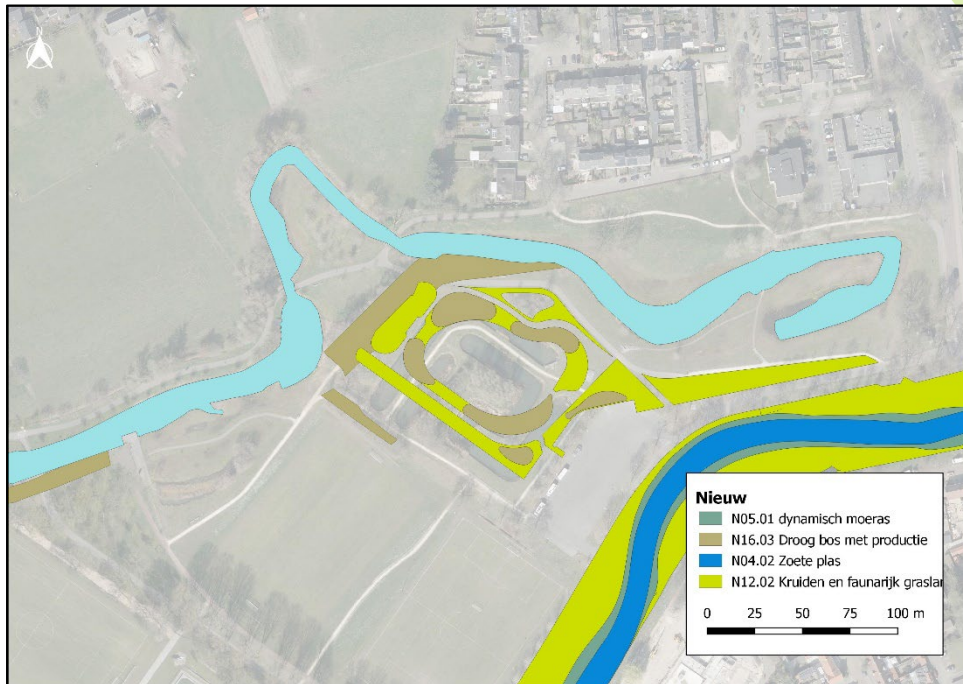
2.4 Aanpassing NNB zijarm sportpark de Neul

Zoals aan het begin van het hoofdstuk vermeld komt een gedeelte van het NNB niet overeen met de huidige situatie. Een gedeelte van de begrenzing in Figuur 1 (rode cirkel) komt niet overeen met de huidige situatie. De stroken N16.03 Droog bos met productie en N04.02 Zoete plas ten noorden van sportpark de Neul liggen in de huidige situatie anders dan aangegeven. Figuur 5 toont de huidige begrenzing van de hier voorkomende beheertypen en Figuur 6 toont de nieuwe situatie.

Te zien is dat de beheertypen uit het NNB hier niet overeenkomen met de bestaande situatie. De aanpassing betreft het verwijderen van een stuk N16.03 Droog bos met productie. Het gaat daarbij om 6.013,82 m². Verder dient de loop van de zijarm (N04.02) in het NNB te worden aangepast naar de nieuwe situatie. De verschillen in oppervlakte tussen de op dit moment ingetekende en de nieuwe loop zijn daarbij verwaarloosbaar.

Figuur 5. Bestaande situatie NNB Dommelpark

Figuur 6. Nieuwe situatie NNB Dommelpark

2.5 Verandering NNB

In Tabel 1 is de verandering in oppervlakte per beheertype als gevolg van de herprofileringswerkzaamheden weergegeven. Op basis van het ontwerp versie D2.0 neemt de oppervlakte aan NNB in de nieuwe situatie toe met 7.187,40 m². Tevens is te zien dat de oppervlakte van veel beheertypen in de nieuwe situatie toeneemt (groen) of min of meer gelijk blijft (geel). Dit geldt echter niet voor de beheertypen N04.02 Zoete plas en N16.03 Droog bos met productie. Voor het beheertype N04.02 komt dat simpelweg door het feit dat zijarm 't Laar verandert van beheertype N04.02 naar N03.01, daardoor neemt de oppervlakte N04.02 logischerwijs af en neemt de oppervlakte N03.01 logischerwijs toe.

Het beheertype N16.03 kent in de nieuwe situatie een kleinere oppervlakte dan in de oude situatie het geval was. Dit verlies wordt echter ruimschoots gecompenseerd door de realisatie van het beheertype N05.01 Dynamisch moeras en de toename van N12.02. Bij goed beheer kan het verlies aan dekkingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld kleine zoogdieren (door afnemen N16.03) door deze beheertypen worden opgevangen. Tevens bestaat in de nieuwe inrichting de mogelijkheid tot ontwikkeling van N10.02 Vochtig hooiland. Dit is een zeldzaam en vrij kritisch beheertype bestaande uit bloemrijke graslanden met planten als gewone dotterbloem, moerasrolklaver en rietorchis. In het huidige stroombed is dit potentieel niet of nauwelijks aanwezig.

Tabel 1. Overzicht verandering beheertypen plangebied

Beheertypen	Oud (m2)	Nieuw (m2)
L01.01 Poel en klein historisch water	535,44	535,44
N03.01 Beek en bron	62346,77	83174,57
N04.02 Zoete plas	49372,04	24111,18
N05.01 Dynamisch moeras	0	6120,10
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	18976,04	45739,59
N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos	26449,81	26209,37
N14.03 Haagbeuken- en essenbos	5290,36	5290,36
N16.03 Droog bos met productie	45475,17	24452,42
N16.04 Vochtig bos met productie	2132,22	2132,22
Totaal	210577,85	217765,25